

УДК 338.43:330.322:502.131.1

М. А. Полегенька,
к. е. н., доцент кафедри економіки,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5866-668X>
В. О. Олексюк,
к. е. н., доцент кафедри економіки,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4841-458X>
Т. К. Макарова,
к.с.-г.н., доцент кафедри цивільної інженерії, технологій
будівництва і захисту довкілля,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7150-6143>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.24.131

РЕВІТАЛІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА АГРОБІЗНЕСУ НА УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

M. Polehenka,
PhD in Economics, Associate Professor, Dnipro State Agrarian and Economic University
V. Oleksiuk,
PhD in Economics, Associate Professor, Dnipro State Agrarian and Economic University
T. Makarova,
PhD of Agricultural Sciences, Associate Professor, Dnipro State Agrarian and Economic University

REVITALIZATION OF THE AGRIBUSINESS INVESTMENT ENVIRONMENT UNDER THE CONDITIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Стаття присвячена комплексному дослідженню стратегічних підходів до ревіталізації інвестиційного середовища агробізнесу України в умовах воєнних викликів, глобальної економічної турбулентності та переходу до моделі сталого розвитку. Обґрунтовано, що відновлення аграрного сектору потребує не лише компенсацій втрат і відбудови зруйнованих виробничо-логістичних ланцюгів, а передусім модернізації інвестиційної архітектури з орієнтацією на принципи енергоефективності, кліматичної стійкості, циркулярності ресурсів та інноваційного використання агровідходів. Встановлено, що ключовими бар'єрами інвестиційної активності виступають високі ризики кредитування, обмеженість власного капіталу підприємств, деструкція інфраструктури експорту, порушення транспортної логістики та зростання собівартості виробництва.

Розкрито роль міжнародних фінансових інституцій і донорських платформ, які формують нову модель капіталозалучення на основі "зелених" фінансових інструментів, грантових програм, доступних кредитних ліній, страхування воєнних і екологічних ризиків, а також консультаційної підтримки. Виокремлено стратегічні напрями трансформації: цифровізація систем зрошення, екологічна модернізація виробництва, розвиток біоенергетики на базі відходів тваринництва, посилення експорту продуктів із високою доданою вартістю, розвиток органічного виробництва та кластеризація аграрного простору. Показано, що впровадження біогазових і біометанових проєктів, поглиблена переробка агропродукції, створення логістично-експортних хабів та агропромислових кластерів забезпечують масштабний мультиплікаційний ефект: зниження енергозалежності, оптимізацію витрат, формування сталих ринкових позицій і зміцнення інвестиційної привабливості українського агросектору.

Доведено, що ревіталізація інвестиційного середовища агробізнесу є довгостроковою системною стратегією, покликаною забезпечити не тільки післявоєнну відбудову, а й структурну модернізацію економіки, інтеграцію України до європейського простору та підвищення її ролі у глобальній продовольчій безпеці.

The article is devoted to a comprehensive study of strategic approaches to the revitalization of the investment environment of agribusiness of Ukraine in the conditions of military challenges, global economic turbulence and the transition to a model of sustainable development. It is substantiated that the restoration of the agricultural sector requires not only compensation for losses and the reconstruction of destroyed production and logistics chains, but above all the modernization of investment architecture with an orientation to the principles of energy efficiency, climate stability, resource circularity and innovative use of agricultural waste. It was established that the key barriers of investment activity are high lending risks, limited equity capital of enterprises, destruction of export infrastructure, disruption of transport logistics and growth of production costs.

The role of international financial institutions and donor platforms, which form a new model of capital attraction based on "green" financial instruments, grant programs, available credit lines, war and environmental risk insurance, as well as consulting support, is revealed. Strategic directions of transformation are highlighted: digitalization of irrigation systems, ecological modernization of production, development of bioenergy based on livestock waste, strengthening of export of products with high added value, development of organic production and clustering of the agricultural space. It is shown that the implementation of biogas and biomethane projects, in-depth processing of agricultural products, creation of logistics and export hubs and agro-industrial clusters provide a large-scale multiplier effect: reducing energy dependence, optimizing costs, forming stable market positions and strengthening the investment attractiveness of the Ukrainian agricultural sector. It has been proven that the revitalization of the agribusiness investment environment is a long-term systemic strategy designed to ensure not only post-war reconstruction, but also the structural modernization of the economy, the integration of Ukraine into the European space and the improvement of its role in global food security.

Ключові слова: агробізнес, інвестиційне середовище, сталий розвиток, біоенергетика, міжнародні програми підтримки, конкурентоспроможність.

Key words: agribusiness, investment environment, sustainable development, bioenergy, international support programmes, competitiveness.

ВСТУП

Сучасний стан національної економіки України характеризується глибокими трансформаційними зрушеннями, що зумовлені як глобальними процесами сталого розвитку, так і наслідками збройної агресії російської федерації проти України. За таких умов агробізнес, що забезпечує понад 40% валютних надходжень, виступає ключовим стабілізуючим елементом економічної системи та стратегічною ланкою забезпечення продовольчої безпеки держави. Однак, ефективне функціонування аграрного сектору значною мірою залежить від рівня інвестиційної активності, доступності капіталу, інноваційної модернізації виробництва та екологічного реформування агропрактик. Тому нагальною науковою та практичною потребою постає ревіталізація інвестиційного середовища агробізнесу, зорієнтована на принципи сталого розвитку.

Воєнні руйнування виробничих та логістичних потужностей, втрата доступу до частини земельних і трудових ресурсів, блокування морських експортних коридорів, зростання ризиків страхування та кредитування суттєво ускладнили інвестиційний клімат аграрної сфери. Негативні наслідки війни проявилися у різкому здрожчанні енергоресурсів, логістичних послуг, засобів захисту рослин, кормової бази, що спричинило зниження рентабельності більшості підгалузей рослинництва і тваринництва. Водно-

час зміни зовнішньоекономічних умов, розширення інтеграції на ринки ЄС, посилення екологічних регуляторів та вимог до простежуваності продукції формують нову парадигму інвестиційної політики аграрного бізнесу [1].

Варто зазначити, що інвестиційний процес у воєнних умовах набув підвищеної ризикованості та потребує переходу від традиційних схем капіталовкладень до інструментів зелених фінансів, механізмів державно-приватного партнерства, грантових платформ, цифрового моніторингу та управління ризиками. Пріоритетним стає не лише нарощування виробничого потенціалу, але й забезпечення його екологічної, енергетичної та соціальної стійкості. Такі трансформації вимагають ревіталізації інвестиційного середовища, що передбачає не тільки відновлення інфраструктури та стимулювання капіталотворення, а й перехід до ESG-моделі управління, циркулярності ресурсів, ощадності землекористування та декарбонізації агросектору.

Важливим аспектом є зсув акценту від короткострокової прибутковості до довгострокової інвестиційної стійкості: модернізація виробництва, впровадження smart- і climate-oriented технологій, оновлення логістичних ланцюгів, формування агрохабів та індустріальних кластерів. Крім того, необхідним є вдосконалення інституційної архітектури інвестиційного середовища, що включає дерегуляцію, страхові гарантії, пільгове кредитування, екс-

портну підтримку, цифровізацію інвестиційної взаємодії та розширення доступу до міжнародних фондів відновлення [2].

Таким чином, ревіталізація інвестиційного середовища агробізнесу розглядається не як часткове відновлення довоєнних економічних механізмів, а як комплексна перебудова інвестиційної логіки із врахуванням глобальних трендів сталості, ресурсної ефективності, декарбонізаційних цілей і поствоєнної реконструкції. Саме системний підхід до інвестиційної трансформації аграрного сектору здатен забезпечити довгострокову конкурентоспроможність України на світових агропродовольчих ринках, продовольчу безпеку держави та інтеграцію до європейського економічного простору.

АНАЛІЗ КЛЮЧОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика інвестиційного забезпечення аграрного сектору, формування сприятливого інвестиційного клімату та переходу агробізнесу до моделі сталого розвитку посідає значне місце в сучасних наукових дослідженнях. У працях Ю. Лупенка, О. Булавки, Т. Сус, М. Прядка, М. Негрем, А. Куценка, Ю. Лопатинського, Н. Трусової, А. Бойко, О. Попової та інших розкрито теоретичні засади економічної ефективності аграрного виробництва, інвестиційної привабливості, інституційного забезпечення інноваційних перетворень, а також окреслено ключову роль інвестицій у підвищенні конкурентоспроможності аграрних підприємств. Значну увагу приділено й дослідженню впровадження концепції сталого розвитку, засад циркулярної економіки, зеленої модернізації, екологізації аграрного виробництва та посилення екологічної складової інвестиційних рішень в агросекторі.

Разом із тим, наявні наукові дослідження переважно фокусуються на "мирних" умовах господарювання, загальних підходах до формування інвестиційного клімату чи окремих інструментах стимулювання інвестиційної активності. Питання ревіталізації інвестиційного середовища агробізнесу в умовах воєнних ризиків, високої турбулентності зовнішнього середовища, масштабного руйнування виробничої та логістичної інфраструктури, а також необхідності одночасного дотримання цілей сталого розвитку, розглядаються фрагментарно. Недостатньо дослідженими залишаються: поєднання воєнно-обумовлених ризиків із екологічними та інвестиційними ризиками; специфіка залучення "зелених" фінансів у поствоєнній відбудові; роль міжнародних до-

норських програм як інструментів не лише відновлення, а й структурної модернізації аграрного сектору. Це зумовлює потребу у поглибленій систематизації наукових підходів та розробці цілісної концепції оновлення інвестиційного простору агробізнесу на засадах стійкості, ресурсоефективності й довгострокової інвестиційної безпеки.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження та обґрунтування концептуальних засад та визначення стратегічних напрямів ревіталізації інвестиційного середовища агробізнесу України на умовах сталого розвитку, що передбачають поєднання економічної результативності, екологічної безпечності, ресурсоефективності та соціальної відповідальності як ключових чинників забезпечення стійкості та конкурентоспроможності аграрного сектору в умовах воєнних викликів і посткризового відновлення.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Воєнні дії, які відбуваються в Україні внаслідок широкомасштабної агресії Росії, призвели до посилення ризиків для продовольчої безпеки в Україні внаслідок зруйнованої інфраструктури, господарств та виробництв, зменшення кількості виробленого продовольства на працюючих підприємствах, порушення логістичних ланцюгів та вимушеного виходу виробників сільськогосподарської продукції з аграрного бізнесу або зміни їх спеціалізації. Попри це, національний аграрний сектор у складних умовах війни продовжує демонструвати здатність адаптуватися до викликів і ризиків воєнного часу та забезпечувати стабільність економіки країни. Галузь не лише залишається провідною для забезпечення продовольчої безпеки України, а й продовжує зберігати значущість для глобальної продовольчої безпеки. Особливо важливу роль у підтримці експортного потенціалу країни відіграє активна міжнародна співпраця, яка сприяє розширенню ринків збуту, диверсифікації експортних напрямів і адаптації до нових умов торгівлі.

Аграрний сектор має достатній потенціал для підтримки стійкості національної економіки. Важливими напрямками його розвитку є, зокрема, удосконалення організаційної структури сільського господарства, підтримка малих та сімейних фермерських господарств, упровадження інноваційних технологій і розвиток глибокої переробки продукції. Увага держави до підтримки нових експортних напрямів та діалогу із зацікавленими сторонами забезпечить економічну стабільність навіть у складних умовах [5].

Ревіталізація інвестиційного середовища агробізнесу України в умовах воєнних загроз і глобальної нестабільності набуває ключового значення для забезпечення продовольчої безпеки, відновлення сільських територій та реалізації концепції сталого розвитку. Теоретичні підходи до трактування економічної ефективності аграрного сектору та його інвестиційного потенціалу ґрунтуються на поєднанні ресурсного, інституційного й системного підходів, що підкреслюють необхідність узгодження інтересів держави, бізнесу та суспільства. Сучасні дослідження вказують, що саме якість інвестиційного середовища (доступ до фінансових ресурсів, рівень ризиків, інституційні гарантії, прозорість правил гри) стає визначальним фактором конкурентоспроможності аграрних підприємств і їх стійкого розвитку [3, 10].

Воєнні дії суттєво деформували інвестиційний клімат у сільському господарстві: порушено логістичні ланцюги, зруйновано виробничу й енергетичну інфраструктуру, зросли транзакційні витрати та ризики. За оцінками міжнародних організацій, значна частина малих і середніх виробників зазнала втрат посівів, техніки, складських потужностей і тваринницьких комплексів, що спричинило падіння доходів і звуження можливостей для самофінансування інвестиційних проєктів. У цих умовах ревіталізація інвестиційного середовища агробізнесу можлива лише через поєднання внутрішніх реформ (удосконалення податкової, земельної, екологічної політики, механізмів держпідтримки) та активного залучення зовнішніх фінансових інструментів, орієнтованих на зелене відновлення та стійкість.

Важливим напрямом ревіталізації інвестиційного середовища є розвиток інституцій і програм, орієнтованих на відбудову та модернізацію аграрного сектору на засадах кліматичної стійкості, екологізації виробництва та циркулярної економіки. Такий підхід передбачає не лише відновлення зруйнованих ланок аграрної інфраструктури, а й трансформацію моделі господарювання у напрямі підвищення продуктивності, енергоефективності та мінімізації ресурсозатратності.

Також важливо, що сучасні міжнародні програми з підтримки українського агропромисловництва спрямовані не просто на "латання дірок", а на структурну модернізацію систем: відновлення та цифровізацію зрошення, впровадження енергоощадних технологій на переробних підприємствах, розбудову логістичних коридорів для експорту, модернізацію потужностей зі зберігання та контролю якості продукції, а також розширення доступу малих і середніх виробників до фінансування, страху-

вання та консультаційних сервісів. Особливий акцент робиться на інвестиції в кліматоорієнтовані технології (точне землеробство, біоенергетика, системи управління водними ресурсами), впровадження інноваційних бізнес-моделей (фермерські кооперативи, платформи збуту, моделі "коротких ланцюгів постачання") та розвиток ланцюгів доданої вартості — від первинного виробництва до переробки і експорту готових продуктів. Це відповідає стратегічним цілям сталого розвитку сільських територій та зміцненню продовольчої безпеки.

Зокрема, програма IFC та Світового банку "Climate-Smart Agriculture for Ukraine" спрямована на підтримку впровадження кліматостійких технологій в агросекторі; передбачає фінансування модернізації зрошувальних систем на півдні України; підтримує впровадження точного землеробства (GPS-навігація, дрони, моніторинг ґрунту, оптимізація використання добрив і води); включає грантові та кредитні інструменти для малих і середніх фермерів, у тому числі програми страхування ризиків і компенсацій від збитків, пов'язаних із погодними та військовими факторами; стимулює інвестиції у відновлювану енергетику на агропідприємствах — біогазові установки, сонячні електростанції для тваринницьких та переробних комплексів; підтримує створення локальних кластерів з переробки і зберігання продукції за принципами циркулярної економіки [3]. У межах програми фермерські господарства отримують не лише доступ до фінансування, а й технічну допомогу: консультації щодо оптимізації виробництва, впровадження цифрового моніторингу, підвищення стійкості до кліматичних шоків і зменшення викидів CO₂.

Показовим прикладом інструментів ревіталізації інвестиційного середовища також є ініціатива Agriculture Resilience Initiative — Ukraine (AGRI-Ukraine), що реалізується за підтримки USAID. Її заходи спрямовані на розширення виробництва, збільшення потужностей зі зберігання та логістики, розвиток альтернативних маршрутів експорту аграрної продукції, а також на залучення приватних інвестицій у модернізацію агропідприємств [4].

Подібні програми виступають каталізатором для структурної трансформації: бізнес отримує доступ до довгострокових ресурсів, страхування ризиків, технічної допомоги у впровадженні сучасних стандартів екологічної й соціальної відповідальності, що, своєю чергою, знижує інвестиційні ризики та підвищує привабливість галузі для нових інвесторів.

Другим важливим блоком ревіталізації є переорієнтація інвестицій з сировинної моделі аг-

парного експорту на розвиток переробки, глибокої переробки та інтегрованих агропродовольчих ланцюгів. З огляду на поступову зміну режиму торгівлі з ЄС та можливе звуження преференцій, Україна вимушена збільшувати частку продукції з високою доданою вартістю, розвиваючи, зокрема, м'ясо-молочне виробництво, птахівництво, харчову промисловість, біоенергетику на основі агровідходів. Це відповідає як логіці сталого розвитку (скорочення "сировинної" залежності, зростання зайнятості в сільських територіях, розвиток місцевих кластерів), так і вимогам інвесторів, для яких критично важливою є прогнозованість грошового потоку й можливість диверсифікації ризиків через розширення продуктового портфеля [8].

Окремою складовою ревіталізації інвестиційного середовища агробізнесу виступають зелена модернізація виробництва та впровадження екологічно дружніх технологій. Сучасні інвестиційні підходи у секторі дедалі більше відповідають принципам циркулярної економіки, в якій відходи виробництва розглядаються як ресурс для отримання нових видів енергії та продукції із підвищеною доданою вартістю. Підприємства галузі, особливо у тваринництві та птахівництві, дедалі активніше перетворюються на платформи для впровадження біоенергетичних проєктів — виробництва біогазу, біометану, органічних добрив, ґрунтових покращувачів та рідких біодобрив на основі відходів. Це одночасно вирішує проблеми накопичення відходів, скорочення викидів метану й аміаку, а також створює нові бізнес-моделі та джерела доходу [12].

Впровадження біогазових комплексів на основі гною великої рогатої худоби, свиней чи посліду птиці дозволяє підприємствам суттєво зменшити залежність від традиційних енергоресурсів, оптимізувати витрати на енергоносії, отримувати додаткову виручку від продажу біометану або електроенергії за "зеленим" тарифом, а також покращувати агроекологічні показники ґрунтів завдяки використанню дигестату як високоякісного добрива. Водночас для міжнародних інвесторів і кредиторів, орієнтованих на ESG-стандарти та декарбонізацію, такі проєкти сигналізують про низьковуглецеву трансформацію бізнесу, що підвищує інвестиційну привабливість аграрного сектору загалом. Таким чином, зелена модернізація аграрного сектору виступає не лише екологічною вимогою, а й стратегічним інвестиційним напрямом, що створює нові ринки, підвищує конкурентоспроможність і сприяє формуванню довгострокових партнерств із міжнародними донорами та фінансовими організаціями [10].

Важливим елементом ревіталізації інвестиційного середовища є підтримка розвитку органічного виробництва та нішевих сегментів агробізнесу. Підвищений попит на органічні продукти, в тому числі продукцію органічного птахівництва, у країнах ЄС та на глобальному ринку створює додаткові можливості для українських виробників, здатних забезпечити відповідність вимогам європейського законодавства, стандартам МЕБ і Codex Alimentarius [11]. Розвиток органічного землеробства, екологічно відповідального тваринництва, переробки органічної сировини вимагає інвестицій у сертифікацію, систему простежуваності, інфраструктуру зберігання й логістики, але водночас забезпечує вищу маржу та стійку ринкову нішу. Міжнародні й національні програми підтримки органічного сектора слугують додатковим каналом ревіталізації інвестиційного середовища для малих і середніх агровиробників [9].

Не менш важливим є інституційний і управлінський вимір ревіталізації. Сучасні концепції стратегічного управління конкурентоспроможністю й ефективністю аграрних підприємств акцентують увагу на необхідності інтеграції інвестиційного планування в систему стратегічного менеджменту, використання збалансованих показників ефективності (Balanced Scorecard), впровадження контролінгу й логістичного менеджменту для підвищення прозорості й керованості інвестиційних процесів [7]. Розбудова внутрішніх систем управління ризиками, фінансового планування та контролю витрат дає змогу аграрним підприємствам підвищити кредитоспроможність, краще обґрунтовувати інвестиційні проєкти перед банками та міжнародними фінансовими інституціями, що безпосередньо сприяє ревіталізації інвестиційного середовища на мікрорівні.

Регіональний аспект також відіграє важливу роль. Дослідження свідчать, що інвестиційна привабливість агробізнесу суттєво різниться між регіонами залежно від рівня розвитку інфраструктури, доступу до ринків збуту, якості інституційного середовища, наявності аграрних кластерів і логістичних центрів [6]. В умовах децентралізації посилюється значення місцевих і регіональних програм підтримки агробізнесу, створення індустріальних парків, логістичних хабів та аграрних кластерів, що концентрують інфраструктуру зберігання, переробки та експорту. Саме в межах кластерних утворень ефективніше формуються партнерства між бізнесом, органами влади, науковими установами й міжнародними донорами, що полегшує залучення інвестицій та знижує індивідуальні ризики підприємств [5].

У ширшому контексті сталого розвитку ревіталізація інвестиційного середовища агробізнесу передбачає узгодження економічних, екологічних і соціальних цілей. Економічно доцільні інвестиції мають забезпечувати не лише зростання обсягів виробництва і доданої вартості, а й підвищення енергоефективності, ресурсозбереження, зменшення негативного впливу на довкілля, створення робочих місць у сільській місцевості, розвиток людського капіталу та соціальної інфраструктури [7]. Саме тому дедалі більшого значення набувають інвестиційні рішення, що базуються на принципах ESG, а також використання інструментів "зеленого" фінансування (зелений кредит, зелена облигація, кліматичні фонди), які вже починають застосовуватись у фінансуванні проєктів українського агросектору, пов'язаних із підвищенням кліматичної стійкості та відновлюваною енергетикою.

Таким чином, ревіталізація інвестиційного середовища агробізнесу на умовах сталого розвитку потребує комплексного підходу, який поєднує: інституційні реформи й зниження інвестиційних ризиків; орієнтацію інвестицій на створення доданої вартості, переробку й кластеризацію; масовий перехід до кліматоорієнтованих і ресурсозберігаючих технологій, зокрема біоенергетики та органічного виробництва; розвиток інструментів стратегічного, фінансового й логістичного управління на рівні підприємств; активне залучення міжнародної фінансової та технічної допомоги, інтегрованої у національні та регіональні програми відновлення. Реалізація зазначених напрямів дозволить не лише відновити зруйнований виробничо-інфраструктурний потенціал агросектору, а й сформувати якісно нову модель інвестиційного середовища, орієнтовану на стійке економічне зростання, екологічну відповідальність та соціальну згуртованість сільських територій.

ВИСНОВКИ

Ревіталізація інвестиційного середовища агробізнесу в умовах воєнних викликів та глобальної нестабільності є ключовою передумовою забезпечення продовольчої безпеки та стійкості національної економіки. Дослідження показало, що сучасна модель інвестиційного розвитку агросектору має ґрунтуватися на принципах сталості, енергоефективності, кліматичної адаптації та інституційної прозорості, а не лише на відновленні довоєнних економічних механізмів.

Посилення ризиків, руйнування інфраструктури, зростання вартості логістики та енергоресурсів обмежили можливості самофінансування аграрних підприємств і обумовили не-

обхідність диверсифікації джерел капіталу. Відтак особливого значення набуває інтеграція механізмів "зеленого" фінансування, грантової підтримки, державно-приватного партнерства та інструментів страхування інвестиційних ризиків. Міжнародні програми — IFC, Світового банку, USAID та донорських платформ — не лише компенсують втрати ресурсів, а й спрямовуються на структурну модернізацію, розвиток зрошення, цифровізацію, переробку й сталу логістику.

Зелена модернізація виробництва, біоенергетика, інвестиції у відновлювану енергетику та переробку агровідходів формують нову ресурсно-екологічну модель агробізнесу, підвищують енергонезалежність і зміцнюють ESG-репутацію підприємств як привабливих для інвестування. Водночас розвиток органічного виробництва та нішевих ринків, орієнтованих на вимоги ЄС, забезпечує диверсифікацію експорту та підвищення маржинальності продукції.

Комплексне оновлення інвестиційного середовища передбачає інституційні зміни, розвиток кластерів і логістичних хабів, стимулювання переробки та підвищення частки продукції з доданою вартістю. Така модель дає змогу мінімізувати ризики, посилити конкурентоспроможність і забезпечити довгострокову економічну стійкість сільських територій. Ревіталізація інвестиційного простору агробізнесу є не короткостроковою антикризовою необхідністю, а стратегічним курсом трансформації на засадах сталого розвитку, що забезпечує інтеграцію України у глобальні продовольчі ланцюги та зміцнює її позиції на світових ринках.

Література:

1. Аграрна наука для інноваційної стратегії розвитку АПК. URL: <http://agrobusiness.com.ua/agro/ekonomichniy-hektar/item/27570-aharna-nauka-dlia-innovatsiinoi-stratehii-rozvytku-apk.html>
2. Лупенко Ю.О., Малік М.Й., Булавка О.Г. Стратегічні напрями сталого розвитку сільських територій на період до 2030 року. Київ: ННЦ "ІАЕ", 2020. 60 с.
3. Попова О., Коцюбинська Л., Скубій О. Інвестиційна діяльність в сільському господарстві в сучасних умовах. Економіка та суспільство, 2023. № (54). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-49>
4. Лопатинський Ю.М., Буринська О.І. Складові та пріоритети сталого розвитку аграрного сектору економіки: концептуально-теоретичний дискурс. Економіка АПК. 2018. № 6. С. 94—100.

5. Lassara C., Orero-Blat V., Ribeiro-Navarrete S. The financial performance of listed companies in pursuit of the sustainable development goals (SDG). *Economic Research-Ekonomsta Istrazivanja*. 2021. Vol. 1. Pp. 139—145.

6. FAO. 2022. Ukraine: Impact of the war on agriculture and rural livelihoods in Ukraine — Findings of a nationwide rural household survey, December 2022. Rome. URL: <https://www.fao.org/documents/card/en/c/cc3311en>

7. Memon A., Yong An Z., & Memon M.Q. Does financial availability sustain financial, innovative, and environmental performance? Relation via opportunity recognition. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. 2020. №. 27. Pp. 562—575.

8 Бойко Л., Бойко В. Сучасний стан агробізнесу в Україні та його ревіталізація у післявоєнний період. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. № 16. С. 55—61.

9. Інноваційний розвиток аграрного сектора: моделі фінансування та оцінка впливу фінансування на регіональному рівні / Сус Т., Судук Н., Ємець О., Мовчун С., Цюпа О. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2023. Т. 2 (49). С. 181—193.

10. Негрей М. В., Трофімцева О. В. Аналіз функціонування аграрного сектору України в умовах війни. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія "Економічна"*. 2022. № 102. С. 49—56.

11. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/526-2019-%D1%80>

12. Трусова Н. В. Залучення іноземних інвестицій в агробізнес на засадах ESG-інтеграції. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2025. № 2 (55). С. 58—66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2519-884X-2025-55-7>.

References:

1. Agrobusiness (2025), "Agricultural science for an innovative strategy for the development of the agro-industrial complex", available at: <http://agrobusiness.com.ua/agro/ekonomichnyi-hektar/item/27570-aharna-nauka-dlia-innovatsiinoi-strategii-rozvytku-apk.html> (Accessed 05 Dec 2025).

2. Lupenko, Yu.O., Malik, M.I. and Bulavka, O.H. (2020), *Strategichni napriamy staloho rozvytku sil'skykh terytorii na period do 2030 roku* [Strategic directions of sustainable development of rural areas until 2030], NNTs "IAE", Kyiv, Ukraine.

3. Popova, O.P., Kotsiubynska, L.M. and Skubii, O.A. (2023), "Investment activity in agriculture in modern conditions", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-49>

4. Lopatyns'kyj, Yu. M. and Buryns'ka O. I. (2018), "Components and priorities of sustainable development of the agricultural sector of the economy: conceptual and theoretical discourse", *Ekonomika APK*, vol. 6, pp. 94—102.

5. Lassara, C., Orero-Blat, V. and Ribeiro-Navarrete, S. (2021), "The financial performance of listed companies in pursuit of the sustainable development goals (SDG)", *Economic Research-Ekonomsta Istrazivanja*, Vol. 1, Pp. 139—145.

6. FAO (2022), "Ukraine: Impact of the war on agriculture and rural livelihoods in Ukraine — Findings of a nationwide rural household survey", available at: <https://www.fao.org/documents/card/en/c/cc3311en> (Accessed 05 Dec 2025).

7. Memon, A., Yong, An Z., & Memon, M.Q. (2020), "Does financial availability sustain financial, innovative, and environmental performance? Relation via opportunity recognition", *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, vol. 27, Pp. 562—575.

8 Boyko, L. O. and Boyko, V. O. (2023), "The current state of agribusiness in Ukraine and its revitalization in the post-war periods", *Tavrijs'kyj naukovyj visnyk. Seriia: Ekonomika*, vol. 16. pp. 55—61.

9. Sus, T., Sunduk, N., Yemets, O., Movchun, S. and Tsyupa O. (2023), "Innovative development of the agricultural sector: models of financing and assessment of the impact of financing at the regional level", *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, vol. 2(49), pp. 181—193.

10. Negrei, M. V. and Trofimtseva, O. V. (2022), "Analysis of the functioning of the agricultural sector of Ukraine in the conditions of war", *Visnyk Kharkivskogo natsionalnogo universytetu imeni Karazina, seriya "Ekonomika"*, vol. (102), pp. 49—56.

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2019), Resolution "On approval of the Strategy for the Development of the Sphere of Innovation Activity for the Period Until 2030", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/526-2019-%D1%80> (Accessed 05 Dec 2025).

12. Trusova, N. V. (2025), "Attracting foreign investment in agribusiness based on ESG integration", *Zbirnyk naukovykh prats' TDAU imeni Dmytra Motornoho (ekonomichni nauky)*, vol. 2 (55), pp. 58—66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2519-884X-2025-55-7>.

Стаття надійшла до редакції 10.12.2025 р.